

Zsámbéki Gábor osztályában végzett a főiskolán, innen egyenes út vezetett a Katona József Színházba. Már kezdetben sem hősnek szerződött oda, bőven maradt fölös energiája. Valahogy így jött a TÁP Színház. Több mint másfél évtizede egy nagy sóhajjal kezdődött minden a Tilos az Á-ban. Vajdai Vilmost akkor maroknyi ember ismerte, ma divatban van. Játsszik, rendez, pályázik, társulatot szervez, zenét szerkeszt. Amolyan színházi antihős.

Legyőztem

Beszélgetés
Vajdai Vilmossal

Fotó: Lehotka Judit Zolka

az ambícióimat

Néhány hete Minden Rossz Varietét rendeztetek a Trafóban, ötszáz néző vett rá jegyet hétköznap este fél tizenegyre. Ez annak köszönhető, hogy jó a TÁP Színház piárja, divatba jöttetek, vagy ez egyfajta közönségigény, egyre élénkebb érdeklődés a megszokottól eltérő színházi formációk iránt?

Mind együtt. Divatba jöttünk. Klubszínházat csinálunk, és a közönségben, úgy tűnik, újra felmerült az igény, hogy aktívabb részese legyen a színháznak. A hatvanas-hetvenes években, mikor megjelentek bizonyos modern színházi törekvések, kifejezetten divatos játékközpont volt a közönséget foglalkoztatni, bántani, piszkálni, velük kommunikálni, valamiféle interakciót kialakítani... Aztán egyenesen kínos lett ilyen előadásokat létrehozni, és a nézők is menekültek az ilyen szituációktól. Most újra kialakult egyfajta párbeszéd a közönséggel, talán azért is, mert megjelent egy „szűz”, hagyományos színházzal meg nem fertőzött nézőréteg. Vagy egyszerűen csak elegük van a szokásos sötétben ülős, passzív kínládásból. (Lásd Molnár Ferenc: A színház nézőterén tölteni az estét.)

A Tilos az Á-ban még nem volt ekkora közönségünk,

nem is csináltunk reklámot. Aztán a Trafóban dolgoztunk öt évig, mostoha körülmények között csináltam gigaprodukciónkat, majd elindítottuk a Süss fel napban a klubot. Minden hétfőn más-más előadást tartottunk, többek között a Minden Rossz Varietét. Ebben a varietében alakult ki a kommunikáció a közönséggel, amit részben piszkálásként éltek meg, de azért szívesen felelgettek nekünk, és nem olyan módon, ahogy a közönség ilyen esetekben kínos tud lenni. Vagy ha igen, az előadás formája lehetővé tette, hogy abba ilyenformán is beleszólhassanak. A reklámot tekintve úgynevezett gerillamarketinget folytatunk. Én például megírom három-négy száz embernek, hogy ne jöjjen színházba minket megnézni ekkor és ekkor. Ezzel jelzem, hogy lesz előadás, de mindenféle kellemetlen kötelezettség alól felszabadítom az embereket.

Egészen más formában működtek, mint Pintér Béla társulata, a Maladype, vagy mint a Krétakör még nem olyan rég. Hol helyeznéd el a TÁP-ot az úgynevezett alternatív palettán?

Teljesen öntörvényűen működünk. Függetlenek vagyunk. Nem hasonlíthatjuk magunkat egyetlen társulathoz sem.

Eleve úgy vágtam bele, hogy olyasmit kellene csinálni, amit színházban nem szoktak – megszabadulni az ósdi kötöttségektől.

Így jött a Hajajaj...

Igen, ez volt az indító előadás, rendesen rostálta a közönséget. Az öntörvényű működés nem abból fakad, hogy én öntörvényű vagyok – bár kétségtelen, hogy nem akarok senkihez hasonlítani, de ki akar? Semmiféle készletet nem érzek magamban, hogy bármely színházi formához, rendszerhez közelítsek.

Márpedig szerveződtek. Pénzt kaptatok az NKA-tól, bevonultok a szélesebb értelemben vett színházi köztudatba. Ilyen esetekben mindig komolyabb nyomás nehezedik a társulatokra.

Így van, de a teher elsősorban a sikerrel nő. Nem akarok sikeres lenni. Úgy értem, természetesen örülök, ha szeretik az emberek az előadásainkat, azt viszont kevésbé szeretném, ha ennek az öröme a keresése irányítana minket előadásaink létrehozásában.

Nem értek a TÁP-nál amolyan arculatmeghatározó vagy ars poeticus formakeresési törekvést.

Formakeresés van, de valóban nem kötnek a formák, a stílusok. Tanultam őket, ötosre vizsgáztam, de nincs memóriám, nem emlékszem rájuk...

Tiltakoztok?

Igen, időnként fel-felüti a fejét némi tiltakozás, különösen olyankor, mikor korlátokat akarnak szabni nekünk, bármilyen értelemben. Legyen szó színházi, társadalmi vagy környezeti jelenségekről.

Politika?

Konkrétan nem politizálunk, még ha az aktuális témák, problémák miatt olykor politikus is lesz a vélemény. Ma már minden át van politizálva – ilyen értelemben ez elkerülhetetlen. De sehová nem tartozunk, sem én, sem a színház. Nem is akarnám, hogy ez másképp legyen. Szeretem a politikát, érdekes dolognak tartom, nagy játszánknak, komoly agymunkának, és végtelenül sajnálom, hogy ennyire lejáratták, hogy ennyire unalmas és átlátszó lett az egész.

Idén, valószínűleg népszerűsége révén, több pénzt kapott a TÁP Színház. A hazai kuratóriumok tevékenységének egyik jellegzetessége, hogy születőben lévő csapatra ritkán figyelnek fel, majd ha az kiállja a tűz- és a vízpróbát, a hegyomlást, magáénak tudhat egy nyitott, kíváncsi közönségreget, melyre felcsillan egy-két rendező szeme, rögtön nagyobb érdeklődést mutatnak.

Meg egyáltalán: kicsit megismernek. Sok kuratóriumi tag nem látott, nem is néz nálunk előadást, mondjuk nehéz is lenne minket egy produkció alapján megítélni, mert minden előadásunk más. Az egyik hakninak tűnhet, a másik sok munkával, igényesen kidolgozott darab. Néha próba-folyamatokat is bemutatunk előadasként. Hallomásból ezt nehéz megérteni. Mire szép lassan megismernek, lecserélik őket.

Miként hatnak a változó anyagiak a TÁP életére?

Most annyi pénzt kaptunk, amennyi arra elég, hogy ne kelljen abbahagyni. Hogy az eddigi működést fedezzük. De közben ettől a pénztől egyre több dolgunk van. Őszintén szólva félttem is tőle kicsit. Elengedhetetlen feltétele a továbblépésnek, a fejlődésnek, de most majd szükségszerűen elkezd kiépülni egy hierarchia.

Kik azok az alapemberek, akiket mint társulati tagokat tartanál számon?

Évek hosszú sora alatt rengeteg embert fogyasztottam, de van egy erős mag a régiék közül is. Csodálatos segítőm, Szabó Julcsi, épp most hagy el minket, egyetemre megy. Az ügyvezetőnk, működésünk alapja továbbra is Kulcsár Viki. Ő intéz mindent, gyakorlatilag rajta múlik, hogy fennmaradunk-e. Igazi profi. Művészeti részről Juhász András mind ízlésbeli, mind gondolati téren alapvető munkatársam. Schönberger Ádám egyrészt jó színész, másrészt elméleti kérdésekben egy-egy kétes pontról megfelelő irányba tudja terelni a dolgokat. Ez vonatkozik az egyes előadásokra, de a TÁP életére is. Sebők Bori dramaturg, Sosa a látványért felel, leginkább a jelmezekért. Akad a színészek között is néhány abszolút TÁP-os, például Váradi Gábor, Ezüsthány, Péter Boldi, vagy az újabbak közül Csúz Livia, Mester Szilvia, Gosztonyi Csaba, Bánki Gergő (aki idén előreláthatóan sok darabban benne lesz). Sok állandó TÁP-os különböző társulatoknál van szerződésben. Társulatot építünk, ez a jövőnk, mert a varietéknél még működik, hogy sok színházból sok túlterhelt ember jön, de bizonyos elmélyültebb produkciókhoz ez nem elég.

Idén tizenhat esztendő a TÁP Színház. Az évek során különféle világ- és hazai színházi jelenség, és több alkotó is hatott rád(d), közülük talán Halász Péter volt a legfontosabb.

Mikor elvégeztem a főiskolát, sokat jártam színházba. Szinte minden estét ott töltöttem, majd egyszer csak megeltem. Nem volt kedvem többet színházba menni. Ez az egyik lényeges hatás. A másik, hogy a Katonával rengeteget utaztunk, ilyenkor folyamatosan néztem a különféle színházak előadásait. Rájöttem, hogy másképp is lehet színházat csinálni. Nagyon szerettem Michael Decoteau, Pina Bausch

munkáit, Maggie Marint, aki úgy tudom, Bozsik Yvette is nagy hatással volt.

Amikor elindítottam a TÁP-ot, még nem ismertem Halász Pétert. Igen, talán ő volt rám a legnagyobb hatással, de nem a munkáimra, hanem az életemre. De hát az életemből dolgozom... Azért szerettem meg engem, mert tetszett neki az önállóságom, hogy a saját utamon haladok. A legjobb barátom volt.

Ha jól tudom, egy ideig nálad lakott.

Sokáig. Eleinte hosszú periódusokat Magyarországon töltött. Közel laktam a színházhoz, úgyhogy rögtön megtalált, vagy nálam, vagy **Eörsi Pistánál** lakott. Nálam talán azért is, mert egy számmal a hajdani lakásszínház mellett volt a lakásom, a Dohány utca 22-24.-ben.

Itthon keveseknek cseng ismerősen Halász Péter neve, ha mégis, általában annyit tudnak róla, hogy New Yorkban élt, lakásszínházat csinált, és kultikus figurája volt az avantgárd színházi életnek.

Nem igazán ismertem sem a lakásszínház időszakát, sem nagy korszakukat, a New York központjában működő Squat Színház-beli éveket. Bálint Pistával, Buchmüller Évával, Koós Annával, Breznyik Péterrel dolgozott – jó pár évre ők lettek „a kultúra” New Yorkban, amíg ki nem rakták őket.

Itthonról miért mentek el?

Elüldözték őket. Úgy tudom, nem politikai okokból, az avantgárd dal nem tudott mit kezdeni a rendszer, gyanús valami volt.

Mit tudtál róla, amikor a Katonában először találkoztatok?

Keveset. Annyit, hogy híres kultikus amerikai magyar. Kicsit idegesített is, hogy egy ilyen kultuszfigura fog rendezni a Katonában, aki most éppen hazajött. Rádadásul nem is voltam benne az előadásban. Aztán egy közös barátunk, Szirtes András mutatott be neki, akivel együtt zenéltem. Péter lehengerlő és természetes volt.

Mi tetszett Halász színházi filozófiájából?

A színházhoz való viszonyról hasonlóképpen gondolkodtunk. Nekem is az a célom a TÁP-pal, hogy behozzam az életbe a színházat, illetve a színházba az életet. Nem a jól megírt, dramaturgiai pontosan szabályozott, kisrealisztikusra rendezett színpadi alkotások izgatnak, hanem a hétköznapi élet picit, néha jelentéktelen történéseiben rejlő, megmutatható, kiemelhető színházi momentumok. Péter is azt szerette, ha az élet működik a színpadon, bár ő csodálatosan, költőien is írt. Van most egy előadásunk, a Teliholdkor az emberek olyan bolondosok, mely egy régi Tilos az Á-s performance-nak a kidolgozása. A nézők egy kapualjából kukucskálnak ki, figyelik, hogy mi zajlik az utcán – eljártunk egy történetet, de közben hagyjuk, hogy mellettünk az utca működni tudjon. Ezt továbbfejlesztve szeretnék olyan előadást is létrehozni, melyben a közönséget a forgalmas utca egy eldugott pontjára hívom, onnan szemlélhetik a való életet mint színházat. Szerintem nem lesz érdektelen a cselekmény.

Amúgy is járunk néha terekre, utcára a TÁP-pal, például egyik alkalommal pénzt gyűjtöttünk politikusok számára, hogy tudják támogatni a kultúrát, össze is gyűlt huszonegy forint. Kb. ennyit ér ma a politika. Szoktunk a TASZ-szal is közös utcai performance-okat csinálni.

Úgy tűnik, most a Krétakör, pontosabban Schilling Árpád is hasonlókról gondolkodik...

Láttam, hogy megtetszett nekik a TÁP.

Nincs köztetek különösebb együttműködés.

Gáspár Mátéval időnként beszélgetek, és örülök, hogy amit csinálunk, és ahogy csináljuk, azt ők is igazi színháznak ismerik el. A kuratóriumokon ezt nem igazán lehet keresztülvinni. Remélhetőleg most a Krétakör hirtelen elénk vágva utat tör nekünk.

A TÁP nem veszi elég komolyan magát, ez lehet a probléma a kuratóriumoknál.

Én komolyan veszem a TÁP-ot, de igen, igen, tudom, hogy

ennek jobban kéne látszódnia – hamarabb kapnánk több támogatást –, de közben egyik alapvető szabálya létezésünknek és működésünknek, hogy nem adunk a látszatra. A dolgok, melyekről beszélünk, sokszor komolyak persze, de magunkat semmiképp nem szeretnénk komolyan venni. Süsiben az a jó, hogy komolyan veszi a dolgokat, benem meg az, hogy én nem, de attól még komolyan gondolom. Érdekes a helyzetünk, a Kurátorok előadásunkban őt kértem föl az egyik jelenet megrendezésére.

Mitől érdekes ez a helyzet?

Amikor a Katonában rendezett, felhívott, hogy szeretné, ha benne lennék az előadásában. Mondtam, hogy szívesen, csak hát én közben TÁP-ozok, diszkózom... Elkezdtünk dolgozni, majd pár hét után könyörtelenül kirakott az előadásból, ami jól jött nekem időben, de nagyon rosszul esett. Ő akkor valószínűleg még nem értett engem, nem tudta, ki vagyok, mi vagyok, hogy működöm. Érttem, hogy komolyan szeretne dolgozni, jó, hogy megengedheti magának. Én csupa olyan emberrel dolgozom, aki rohan, nem ér rá, késik, nem jön el – így nagyon nehéz. Jogos volt Süsü reakciója, most például Bodó Viktor társulatából lett volna szükség néhány emberre, és Viktor nem adta ki őket, teljesen érthetően. Süsü egyébként már részt vett egy TÁP-előadásban, a Süss fel napban, amikor egy általa rendezett krétakörös előadásra reflektáltunk: az Előtte Utánara az Alatta Fölöttével.

Schilling elképesztő erővel vetette bele magát a struktúrába, cikkírásba. Páratlan küldetésstudattal szállt harcba a színházi viszonyok jobbítása érdekében. Neked nincsenek ilyen ambícióid?

Nem érzek magamban annyi pluszenergiát, hogy az „elmélettel” foglalkozzak. Pedig néha lenne kedvem írni. Természetesen tisztában vagyok vele, ahhoz, hogy változzanak a körülmények, többünknek részt kellene vennie ezekben a vitákban is. Az úgynevezett színházpolitikában. Egyébként messzemenőig egyetértek azzal, amit Schilling és Gáspár Máté képvisel. És az nagyon jó, hogy ők többé-kevésbé képesek kiharcolni, amire szükségük van.

A saját játszóhelyért sokat küzdöttek – hasztalan. Ez a TÁP-nak is fontos lenne?

Persze. A saját színház gondolata már fantazmagória, egy üres tér is megtenné, ahol állandó jelleggel dolgozhatnánk. Most talán nyolc hónapig kihúzhatjuk a Tüzkárterben, ha nem bontják le. Én mindenképpen jobban támogatnám az ilyen törekvéseket, nem kizárva persze ezzel a kőszínházakat – csak egy részüket.

Vannak olyan vállalkozások, melyek kőszínházi keretek között is megvalósíthatók. Mint anno Halász Péter Hír-színháza. Például a Katona közönségének egy része ma is készen áll ilyen típusú előadások befogadására.

Abszolút. A Katona egyébként is az egyik legprogresszívebb műhely a kőszínházi közegben. És ha nem is mindig az, nagyon jó döntés a vezetés részéről, hogy teret enged különféle kísérleteknek. Ezért nyitották meg a Sufnit is. Nagyon szeretem a Katonában azt, hogy ott mindig a munka számít. A munka minősége. Ha tetszik, nevezhetjük elitistának, de tény, hogy Zsámbéki folyamatosan új energiákat tudott behozni, hol a fiatalokon, hol bizonyos darabokon keresztül, és mikor a Katona hanyatlásáról suttogtak kívül, belül akkor is komoly munka folyt. Soha nem ment el az olcsóság felé. Ezért van is egy kis tudathasadásom. Közben magam is elvetném a nálunk még hagyományos rendszert, a megkövült, pénzzel tömött, politikai játszmák színterévé vált kőszínházakat, a Katonával kapcsolatban mást érzek, azt bűn lenne megintatni. Éppen mert erős és majdnem egyetlen kivétel – mondjuk három az ötvenből –, bizonyítja, ez a megmerevedett, kővé vált színházi struktúra túlhaladott, ősi szerkezet, alkalmatlan a fejlődésre. Ha jól érzékelem, a színházi törvénnyel most épp ezt a helyzetet kívánják bebetonozni.

A Katonában sok előadásnak te találd ki a zenei anyagát – Portugál, King Kong lányai, Dadaisták, A

nagy Sganarelle, Én egy szemüveges kisfiú vagyok... –, sőt zenei szerkesztőként vagy munkatársként a legkülönfélébb színházakban számítanak rád: Frenák Pál a Blue Springre, Bagossy László Az arab éjszakára, Pelsőczy Réka a Fafeye, a tenger észre hívott. Anno miért nem zenei vonalon indultál el?

Mert nem tudok zenélni. Nem értek hozzá. Amolyan alibi-zenezők vagyok. Dabolni tanultam, talán ha kottát látnék, azt is kipötyögném, de hiányos a zenei alapműveltségem. Az összhangzattant például nem ismerem. De a technika ma sok segítséget nyújt, könnyedén lehet zenét szerkeszteni, írni számítógépen, csak az ízlésemre kell hagyatkoynom, ez pedig nagyon fontos ebben az alkalmazott műfajban. Úgy gondolom, hogy különleges és használható a zenei ízlésem. Amihez igazán értek, az a zene dramaturgiája. Hogy egyes zenék milyen képeket hogyan segítenek. Pár évig tanultam dobolni, játszottam a Korai Öröm zenekarban öt évig, didgeridooon és ütős hangszereken. Talán ennek is köszönhető, hogy fejlett a ritmusérzésem. Ami mind a rendezésben, mind a szerkesztésben, mind a rádiójáték készítésben alapvető és nélkülözhetetlen. Amúgy nem alaptalan a kérdésem, zeneközpontú vagyok, zeneimádó, hatalmas zenei tárom van, minden műfajból – kicsit én is sajnálom, hogy nem ebbe az irányba indultam, bár nem tudom, hogy képes lettem volna-e nyugton maradni. Kétségtelenül hiányzik, hogy hiányoznak a zenei alapok. Általános iskolában kidobtak a szolfézsóráról, mert rosszalakodtam.

Miért hagyta abba a dobolást?

A főiskola miatt. Az ország egyik legjobb zenepedagógusától és dobosától, Kovács Gyulától, a „Bolond” Kovácstól tanultam. Legendás ember volt.

Kitől kaptad az első munkát mint zenei dramaturg?

Magamtól, majd Halász Pétertől. Mielőtt megismertem, már rendeztem egy darabot, a Bűn és bűnhődést, Balkayval és Ternyákkal, ott Melis Laci csinálta a zenét. A TÁP-nak viszont folyamatosan én kerestem a zenéket. Mikor a Hír-

kus, nagy tudású pali, azt hiszem, barátomnak is nevezhetem, külön öröm nekem a rádiózásban, hogy őt megismerhettem.

Milyen irodalmi alapanyagok érdekelnének még?

Dosztojevszkij, Philip K. Dick például.

Thomas Mann?

Nem ismerem annyira, bár Zsámbéki többször elolvastatta velünk a Tonio Krögert. Mai napig nem derült ki számomra, miért is. Jó, de nekem a tempója nem az igazi. Még a Halál Velencében olvastam, és elkezdtem a József és testvéreit, de nem jutottam a végére. Nem bírok lenyugodni, a tempósabb könyveket szeretem. Például az orosz kortárs irodalmat. Pelevint, Jerofejev, Ulickaját, Szorokint. Utóbbtól A jeget szívesen megcsináltam volna rádiójátékban, akkor még úgy volt, hogy Mundruczó Kornél A négyek szívet rendezte, aztán mikor arra nem kapott engedélyt, A jeget választotta. Most színházban a Presznyakov fivérek egyik darabjára készülök, erre a munkára nyertünk is pénzt, a pályázott összeg egy részét.

A Kuratóriumból is szeretnél rádiójátékokot?

Ha az ORTT ad rá pénzt.

Ha tetszett nekik az ORTT-himnusz...

A rádióban botrány lett belőle, nem akarták miatta leadni a Keresőket. Aztán kizárólag a művészi kifejezés szabadsága jegyében engedték lejönni, amit be is mondtak előtte. Meg hogy csúnya szavakat tartalmaz, bánthatja egyes hallgatók stb. stb. ... Először azt akarták, hogy az egész dalt hagyjuk ki, abba nem mentem bele, utána azt, hogy csak egy sort: „fényesre nyaljuk most a seggeteket”, abba se. Még Péter is mondott egy mondatot a dal végén, akkoriban halt meg, nem akartam kihagyni, meg amúgy se cenzúrázson senki semmit! Azóta nem rendezek a rádióban. Most talán fogok.

Te voltál a ceremóniamester a Mücsarnokban a magának rendezett ravatalon, és nemrég a Kamra műsorára került a Fisherman's friends. Tudatosan szeretnéd a jövőben ápolni az emléket?

Nem, tudattalanul. A Fisherman's friends eredetije Pécs-

hozzánk. Úgyhogy lehet, hogy most a Pétert nevelgetem. Haha.

Ezt a nevet adta neki.

Valóban, úgy éreztük, hogy ez egy jel, hogy Péter halála és a gyermekünk születése ilyen kísértetiesen egybeesik. De lehet, hogy nem volt jó ötlet. Nem is így hívjuk, úgyhogy kicsit névidentitás-zavaros a gyerek. Ellentétben a lányommal, a gyönyörű nevű Liza Verával, ő meg lehet, hogy az apám.

A Katonában többnyire kis szerepeket játszol, te vagy az egyetlen társulatvezető, alapító, aki ilyen helyzetben van. Azok, akik színészként is működnek, mindenhol nagy szerepeket kapnak. De mintha ezt nem bánnád?

Nem zavar. Valóban érdekes helyzet. Persze szívesen játszanék néha nagyobb szerepeket, de komolyan megrémítené, ha most kapnék egy olyan feladatot, ami miatt minden egyebet ki kellene kapcsolnom. Nem vagyok elégedetlen. Az is lehet, hogy szívesebben játszanék még kisebb szerepeket, hogy több időm legyen családra, TÁP-ra. A statisztálást viszont gyűlölöm, attól meg tudok örülni, hogy csomó dolgom lenne, és beraknak tölteleknek, mert jó az arcom. Nagy, és messziről is látszik.

Milyen a kapcsolatod a Katona rendezőivel? Ki mered fejteni a véleményed egy-egy produkció kapcsán?

Zsámbéki Gábor kivételével a világon bárkinek bármit megmondok, ha épp az idegrendszerem úgy akarja.

Neki nem?

Nem lehet. Nem olyan az én belső viszonyom vele. Pedig jó kapcsolatban vagyunk, de mégis, a tanárom volt, most az igazgatóm, huszonhat éve ismerem. Mélyen tisztetem és nagyra tartom, de benne sokszor van egyfajta hideg távolságtartás, ami nem enged, amitől vele más a helyzet. Sok dolog van bennem, ami az ő hatása, és aminek egy részével küzdök, hogy kikerüljön belőlem. Például a színészkéttől megkövetelt szolgáló etika a színház, a rendező felé.

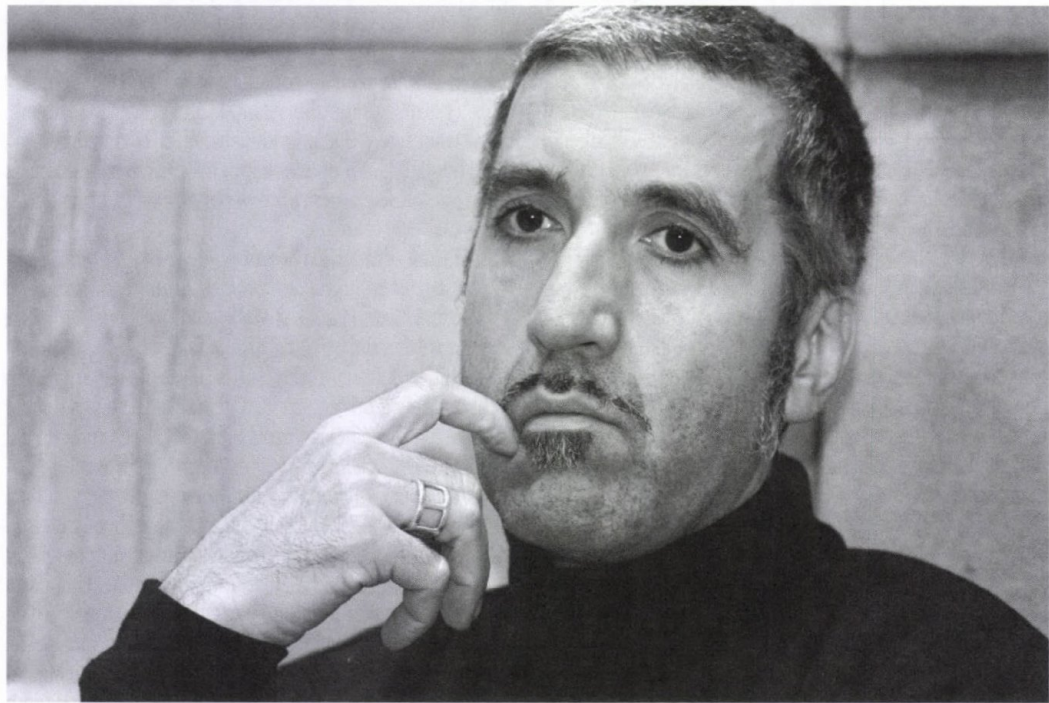
Zsámbéki Gábor előszeretettel tud maga körül különféle tehetségekkel megáldott színészeket, még akkor is, ha nem igazán jelöli meg pontosan a helyüket.

Ez talán kívülről így tűnik, de ő bizonyára pontosan tudja, hogy kit hova miért tesz. Amikor főiskolás voltam, azt mondta nekem, olyan típusú színész vagyok, aki majd a korral érik be, később lesz igazán izgalmas az arca, a habitusa. Ők viszont, a kőszínházi rendezők, általában ragaszkodnak a szerepkörökhöz. A nyúl nem játszhat rókát, és ezalatt tehetséget is értenek, gondolom. Én pedig beleragadtam a nyúl, vagy inkább egy mezei pocok szerepkörébe – számukra. Nem nagyon izgatott soha. Elképzeltem néha, hogy milyen érdekes lenne egyszer színésznek lenni, és egy darabot végigjátszani – mondjuk néha azt is elképzeltem, milyen érdekes lenne valami kötött idejű hivatali munkát végezni, aztán munka után letenni az agyamat, kikapcsolni, lombfűrészelni, gyufa-Eiffel-tornyot építeni... –, aztán elmúlik, úgyse lenne rá időm. Egész életemben azzal tudtam továbblépni – mármint nem valamilyen ranglétrán, hanem magam megismerésében –, hogy legyőztem az ambícióimat.

Mivel győzöd le őket?

Munkával. Kiélhettem magam a zenélésben, a saját színházban, és valahogy egyre kevésbé érdekelt, mi van velem mint színésszel, hol a helyem a színházban. Ebben valahogy szolgalelkű voltam, pedig ez legkevésbé sem jellemző rám. Nem akartam az életemet direkt befolyásolni, nyomulni, kérni, magamat pozicionálni. Azt szégyelleném. Hagytam, hogy történjenek a dolgok. Lassan haladok. Ascher egyszer azt mondta, ha az ember nincs élete csúcán negyvenévesen, onnan már csak lefelé megy. Nálam ez pont fordítva van. Az életem mind szakmailag, mind családlag, mind sok egyéb téren most látszik kiteljesedni.

KÓVÁRI ORSOLYA

Fotó: Lelötkö Judit Zsóka

színházon dolgoztunk, Péter nálam lakott, látta a nagy mennyiségű anyagot, abból válogattunk, ott lényegében minden előadásom én feleltem a zenéért. Aztán néha filmeknél is segédkeztem. Viszont az igazi kiteljesedés számomra a rádiójáték. Abban minden együtt van.

Az Utas és holdvilág volt az első rádiójátékod?

Igen, egy évig csináltam, utána jött a Halottak párbeszédei (Lukianos), majd a Keresők. Ezekre a munkákra Turai Tamás dramaturg hívott a Magyar Rádióba, aki egy fantasztí-

re készült, a Dramaturgok Céhének felkérésére. A Keresőkben Péter „élőben” is megjelenik. Lesz a Mücsarnokban egy emlékest, amibe ezek az előadások valószínűleg bekerülnek majd, és csinálom még egyet, a lakásszínházról készült ügynökjelentésekből, Kovács Kriszta dramaturggal, aki a témát kutatja. Azért dolgozom ezeken, hogy én ne felejtsem el. A halála után pár órával született a fiam. Mondtam neki korábban, hogyha úgy alakul az idő meg a nem tudom még mi, legyen szíves átfáradni